

Oświadczenie złożone przez senatorów Antoniego Szymańskiego, Jana Żaryna i Rafała Ślusarza na 41. posiedzeniu Senatu w dniu 17 maja 2017 r.

W dniu 30 kwietnia 2017 r. zmarł wybitny działacz społeczny i polityczny Alojzy Szablewski. Tym oświadczeniem pragniemy wyrazić uznanie dla jego zaangażowania społecznego, zawodowego i politycznego.

Alojzy Szablewski był uczestnikiem strajku w grudniu 1970 r., a od 1978 r. współpracownikiem Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. W sierpniu 1980 r. był uczestnikiem strajku w Stoczni Gdańskiej. W latach 1991–1993 reprezentował Ziemię Gdańską w Sejmie RP jako poseł wybrany w wolnych wyborach. Był odznaczony m. in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Wolności i Solidarności.

Alojzy Szablewski urodził się w Tczewie 4 lipca 1925 r. Wychował się w rodzinie kolejarskiej. Z domu rodzinnego wyniósł głęboką religijność i patriotyzm. Do publicznej szkoły powszechnej uczęszczał przy ul. 30 Stycznia (obecnie jest to LO nr I). Do wybuchu wojny zdążył ukończyć pierwszą klasę Państwowego Męskiego Gimnazjum Humanistycznego.

Okres okupacji wraz z całą rodziną spędził w Generalnej Guberni, w Legionowie. Tam uczęszczał do Szkoły Handlowej. Uczył się też na tajnych kompletach. Wiosną 1943 r., tuż przed osiemnastymi urodzinami, Alojzy Szablewski wstąpił w szeregi Armii Krajowej.

Po zakończeniu wojny powrócił do Tczewa. W latach 1944–45 pracował w fabryce maszyn rolniczych, a pod koniec wojny dla Starostwa Powiatowego w Tczewie.

W maju 1945 r. zaciągnął się do służby zasadniczej w wojsku. Tam otrzymał skierowanie do szkoły oficerskiej w Toruniu. W 1950 r. za niepodporządkowanie się zakazowi praktyk religijnych w wojsku został z niego usunięty. Utracił również dyplom szkoły artyleryjskiej, którą ukończył jako prymus.

Alojzy Szablewski był niezłomnie wierny swoim wartościom. To sprawiło, iż życie zawodowe musiał zacząć od nowa. W 1952 r. zatrudnił się w biurze konstrukcyjnym stoczni w Gdańsku. Ukończył kurs kwalifikacyjny dla młodych konstruktorów. Z oznakowanym świadectwem maturalnym nie mógł podjąć studiów, więc ponownie ukończył szkołę średnią i z nowymi dokumentami podjął studia na Politechnice Gdańskiej. Tam w 1963 r. uzyskał dyplom inżyniera na Wydziale Budowy Okrętów. W biurze projektów Stoczni Gdańskiej im. Lenina przepracował w sumie 38 lat (1952–1990). W 1957 r. ożenił się z lekarką Adelą Nikiel, z którą wychował dwóch synów, Jacka i Gabriela.

Alojzy Szablewski był świadkiem krwawych wydarzeń Grudnia 1970 w sąsiedztwie Stoczni Gdańskiej. W latach 1978–1980 wspierał Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża. W sierpniu 1980 r. brał udział w strajku w Stoczni Gdańskiej. Do Solidarności zapisał się jako jeden z pierwszych, tuż po rejestracji związku we wrześniu 1980 r. Został też członkiem Prezydium Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Stoczni Gdańskiej. Aktywnie uczestniczył w pracach związanych z budową pomnika Poległych Stoczniovców 1970. W roku 1981 był współorganizatorem służb porządkowych zabezpieczających I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”.

Gdy Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego ogłosiła stan wojenny, Alojzy Szablewski nie został internowany. W dniach 13–15 grudnia 1981 r. wraz z kolegami z Solidarności zabarykadował się na terenie Stoczni Gdańskiej. Ten protest spacyfikowało wojsko. Został wtedy osadzony w Areszcie Śledczym w Gdańsku, a następnie skazany wyrokiem sądu wojewódzkiego w Gdańsku na 2 lata więzienia w zawieszeniu.

Do pracy w stoczni wrócił jako „zwykły robotnik”. Do wybuchu strajku w roku 1988 współorganizował pomoc dla rodzin osób represjonowanych, zbiórki składek, wydawanie podziemnego pisma „Rozwaga i Solidarność”, opracowanie dokumentu Karta 84 oraz „Posłania do ujarzmionych narodów Europy Środkowej”.

Umiejętności przywódcze Alojzego Szablewskiego bardzo przydały się podczas strajków majowych i sierpniowych w 1988 r. w Stoczni Gdańskiej. Zdobył wtedy wielki autorytet i uznanie młodych pracowników zakładu.

Po przejściu na emeryturę, w styczniu 1991 r., zajął się obroną zagrożonej Stoczni Gdańskiej. W wyborach do Sejmu (27.10.1991) został wybrany na posła z listy wyborczej Akcji Katolickiej. W Sejmie wstąpił do Klubu Parlamentarnego ZChN. W latach 1996–2000 działał w Ruchu Odbudowy Polski. Od roku 1994 był członkiem Stowarzyszenia Osób Represjonowanych „Godność” w Gdańsku, a od roku 2003 – aktywnym działaczem Stowarzyszenia „Solidarni z Kolebki”. Swój autorytetem wspierał również Fundusz Stypendialny NSZZ „Solidarność”.

Alojzy Szablewski może być wzorem i przykładem życiowym dla wszystkich działaczy społecznych. W swojej aktywności społecznej i politycznej zawsze miał na uwadze dobro człowieka i ojczyzny. Był osobą skromną, bezinteresowną i wielce zasłużoną. Był człowiekiem odważnym, prawym i szlachetnym. Mimo iż nie ukrywał swoich wyrazistych i często krytycznych poglądów wobec procesu transformacji ustrojowej, potrafił docenić i uszanować racje i argumenty każdego rozmówcy, nawet mającego bardzo odmienne przekonania i wartości.

Antoni Szymański

Jan Żaryn

Rafał Ślusarz